

Arbeids- og sosialdepartementet

Oslo 1. november 2016

Høringsvar fra Amnesty International

Høring – forslag til endringer i trygderegelverket i lys av asylsøkersituasjonen

Amnesty International takker for muligheten til å komme med innspill til høringen. Amnesty vil her komme med noen overordnede tilbakemeldinger, vi vil ikke kommentere de konkrete lovforslagene.

Amnesty mener overordnet at det er grunn til å opprettholde dagens særrettigheter for flyktninger i trygderegelverket.

I avtalen inngått på Stortinget 19. november ba regjeringen om å sørge for at nivået på ytelsene til asylsøkerne er av en slik karakter at Norge ikke fremstår som økonomisk attraktivt sammenliknet med andre europeiske land. Høringen er et svar på dette. Amnesty finner grunn til å minne om at Norge må være med å ta sin del av ansvaret for mennesker som er tvunget på flukt fra krig og konflikt, både når de kommer hit som asylsøkere og når de hentes til Norge via kvoter.

Videre vil Amnesty understreke at Norge ikke må innføre ordninger som gjør at de ekstra sårbare kvoteflyktningene som hentes til Norge blir tvunget til å leve i en form for utenforskap. De må gis fullgode ytelser som dekker deres behov. Det samme må gjelde de som kommer som asylsøkere og får opphold etter utlendingsloven § 28.

Amnesty mener hensynene som opprinnelig lå til grunn for at flyktninger fikk visse særrettigheter i trygderegelverket gjør seg fortsatt gjeldende. Norge henter også særlig sårbare flyktninger, med funksjonshemninger, skader fra krig o.a. Det er viktigere enn noen

gang at Norge fortsetter med dette, og Norge bør sågar hente flere flyktninger fra denne ekstra sårbare gruppen. Når disse menneskene kommer til Norge må de bli ivaretatt på en ordentlig måte. Dette vil kunne være mennesker som kanskje aldri vil kunne komme i arbeid i Norge pga alvorlige skader eller funksjonshemninger. De bør motta en stønad som gir dem trygghet og forutsigbarhet, og en mulighet til å leve et verdig liv på tross av sine utfordringer. For denne gruppen vil dagens ordning være å foretrekke.

Flyktninger som kommer til Norge med skader eller sykdommer vil aldri ha mulighet til å fylle vilkårene for pensjon og uføretrygd om forslagene blir vedtatt. Departementet argumenterer med at likebehandling med norske statsborgere er et viktig hensyn. Men det er andre hensyn som også gjør seg gjeldende. Da disse menneskene er tvunget på flukt vil de ikke kunne fylle vilkår om botid etc. Hensyn som blir viktige er at flyktninger gis mulighet til et tilstrekkelig livsgrunnlag, at de ikke utsettes for diskriminering og i noen tilfeller vil det da være riktig med en forskjellsbehandling, i form av positiv særbehandling for å gi denne gruppen ytelser de har behov for og ellers ikke vil kunne få.

Amnesty savner en bedre fremstilling i høringsnotatet av hvilke negative konsekvenser de foreslåtte endringene vil kunne ha for en allerede sårbar gruppe, og særlig hvordan dette vil kunne påvirke barn.

Spørsmål som burde vært nøyere utredet i høringen er blant annet:

- Hvordan vil lavere ytelser til foreldrene påvirke barn i disse familiene, og hvilke konsekvenser vil dette kunne ha fremover? Vil det kunne føre til en besparing på kort sikt, men økte ugifter på senere budsjett innen sosial-, utdanning og justissektoren?
- Hvilke konsekvenser kan økt fattigdom ha for muligheten til integrering, både av stønadsmottaker og familiemedlemmer? Hvordan vil økonomisk utrygghet påvirke muligheten til å tilegne seg nytt språk og støtte barnas skolegang?
- Hvilke tiltak vil settes i verk for å gi økt mulighet for arbeidsdeltakelse til dem som er i stand til å arbeide? Det skrives mye om at en ikke må svekke arbeidsinsentivet, men hva gjøres med utfordringer knyttet til reell arbeidsmulighet; både når det gjelder kvalifisering for arbeidslivet og også utfordringer på arbeidsgiversiden – har arbeidsgivere nok insentiver til å ansette nyankomne flyktninger/asylsøkere, og hvilke andre tiltak vil settes i verk her?
- Vil de foreslåtte tiltakene kunne føre til økt utenforskap og økt mulighet for radikaliserings for noen grupper, og hvordan vil så dette møtes?
- Dersom en flyktning fyller vilkårene for uføretrygd, må en kunne anta at dette skyldes at vedkommende er arbeidsufør, og ikke at det mangler insentiv til å jobbe. Hvordan vil da en skjerping av kravene for å kvalifisere for ytelsene gi et insentiv for å delta i arbeidslivet?

Vi håper våre innspill tas hensyn til i det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen
Amnesty International

John Peder Egenæs
Generalsekretær

